

II.

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 (dále jen „Strategie“) je předkládána na základě usnesení vlády č. 925 ze dne 14. prosince 2011 o Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015. Strategii předkládá ministr vnitra a předseda Republikového výboru pro prevenci kriminality (dále jen „Republikový výbor“). Materiál byl zpracován z podkladů resortů zastoupených v Republikovém výboru, byl konzultován i s manažery prevence kriminality krajů.

Politika prevence kriminality má v demokratické České republice již dlouholetou tradici, neboť je její nepřetržitou součástí prakticky od samého počátku, tj. od roku 1993, kdy se v České republice začala prevence kriminality systematicky formovat jako nedílná součást vládní politiky. První Strategie prevence kriminality byla přijata v roce 1996 a od té doby se v České republice formuje a vyvíjí systém prevence kriminality na celorepublikové i místní úrovni a rozvíjí se přístupy a postupy státní správy i samospráv v preventivním přístupu k řešení jednotlivých druhů kriminality (trestné činnosti i přestupků) a kriminálně rizikových jevů, k řešení komplexní bezpečnostní situace v ohrožených lokalitách, k zacházení s oběťmi a pachateli trestné činnosti ad.

Strategie navazuje na poznatky plynoucí z průběžného hodnocení předchozí strategie, **určuje cíle, principy a priority vládní politiky** v oblasti prevence kriminality a definuje obsah systému prevence kriminality v rámci České republiky na úrovni státu, krajů a obcí na další období. Principy a priority jsou opřeny o statistické trendy trestné činnosti a bezpečnostní analýzy, závěry a doporučení mezinárodních, resortních i odborných institucí a orgánů.

Materiál se skládá z pěti částí: Návrh usnesení, Předkládací zpráva, Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020, Vyhodnocení Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015, Výsledky meziresortního připomínkového řízení.

Shrnutí materiálu

Vyhodnocení končící strategie obsahuje podrobné informace o vývoji kriminality a trendech v této oblasti ve sledovaném období, předkládá přehled o realizovaných dotačních programech a jejich čerpání, včetně výběru některých konkrétních podpořených projektů a jejich vyhodnocení, podává zprávu o plnění jednotlivých úkolů členy Republikového výboru a o aktivitách, kterými byly (nejen) tyto úkoly plněny a kterými členové Republikového výboru přispívali ke zvyšování bezpečnosti a k prevenci kriminality a dalších sociálně patologických jevů v České republice a informuje o plnění dalších cílů a priorit Strategie.

Úkoly uložené předchozí strategií se podařilo naplnit (či plnit průběžně), některé úkoly byly splněny částečně a jejich dokončení se předpokládá v následujícím období. **Podařilo se naplnit strategické cíle a priority strategie v oblastech:** snižování míry trestné činnosti, zvýšení bezpečí občanů; snížení delikventní činnosti u dětí a mládeže jako cílové skupiny definované touto Strategií; ochrany cílových skupin definovaných Strategií (dětí a mládež, oběti domácího násilí, obchodování

s lidmi, senioři ad.); existence stabilního, koordinovaného a efektivního systému prevence kriminality se stabilní finanční podporou preventivních aktivit a projektů; úspěšné realizace komplexního přístupu v komunitách postaveného na spolupráci obce, Policie ČR a dalších subjektů; podpory národních specifických projektů a programů, jako jsou Speciální výslechové místnosti, Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech, projekty v oblasti e-bezpečí, informování veřejnosti o preventivních aktivitách a možnostech ochrany před trestnou činností (www.prevencekriminality.cz, zpravodaj Prevence do každé rodiny) ad.

Ale i v oblastech, které se dosud nepodařilo zcela naplnit (vytvoření efektivního a stálého systému sběru, analytického zpracování, předávání a poskytování informací v oblasti prevence kriminality na a mezi všemi úrovněmi subjektů prevence kriminality; integrace efektivní prevence kriminality do výkonu práce v rámci celé Policie ČR; realizace IS SPOD – informačního systému sociálně-právní ochrany dětí jako součást jednotného informačního systému (JIS) práce a sociálních věcí), již byly učiněny potřebné kroky a prvotní předpoklady pro jejich naplnění. S dokončením těchto cílů a priorit se počítá v následujícím období v rámci Strategie.

Na realizaci preventivní politiky se podílely všechny **subjekty zapojené v systému prevence kriminality**, počínaje vládou ČR a resorty zastoupenými v Republikovém výboru, přes Policii ČR, krajské a obecní samosprávy (včetně obecních policií), až po akademickou sféru, vědecko-výzkumné organizace, podnikatelské subjekty, nestátní neziskové organizace, dobrovolníky ad. Celkový vývoj bezpečnostní situace i hodnocení jednotlivých aktivit a projektů těchto subjektů dokládá, že nastavený **systém prevence kriminality** a zapojení jednotlivých subjektů do něj bylo **efektivní**. O **koordinaci** tohoto systému se staral zejména Republikový výbor a v rámci něj pak především Ministerstvo vnitra, které odpovídalo za fungování a rozvoj systému na celorepublikové, krajské i lokální úrovni.

Nejvýznamnějším prostředkem pro podporu preventivních aktivit a projektů ve sledovaném období byl **Program prevence kriminality** (dále jen „Program“), v rámci něž byly podporovány programy a projekty prevence kriminality zejména krajů a obcí, ale také nestátních neziskových organizací při práci s oběťmi domácího násilí, z řad seniorů, obětí obchodování s lidmi. Na programy prevence kriminality bylo v letech 2012 až 2015 poskytnuto celkem 230 787 000 Kč. Značná část z těchto prostředků byla vyčleněna na realizaci programů zaměřených na **komplexní přístup v sociálně vyloučených lokalitách**. Tyto prostředky byly nejvíce alokovány do krajů, které jsou sociálním vyloučením, kriminalitou i celkovou rizikovostí nejvíce postiženy (Ústecký, Moravskoslezský, dále třeba Liberecký a další). Nejvýznamnějším a nejúspěšnějším projektem v této oblasti je projekt **Asistent prevence kriminality**, v rámci kterého působilo v roce 2015 v rámci Programu už 175 asistentů v 58 městech ČR za finanční podpory více než 22 mil. Kč z Programu.

Také resorty zastoupené v Republikovém výboru realizovaly vlastní dotační programy zaměřené na prevenci kriminality a dalších sociálně rizikových jevů.

Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 vychází z priorit daných Programovým prohlášením vlády ČR, dostupných aktuálních analýz a poznatků i ze zkušeností a příkladů dobré praxe navazujících nejen na předcházející strategii, ale i z předchozích období. Neopomíná žádný z důležitých článků či vrcholů trojúhelníku kriminality (pachatel, oběť, místo zločinu) a metod preventivní práce (prevence primární, sekundární, terciární, sociální, situační, viktimologická). Zaměřuje se na

činnosti všech subjektů působících v oblasti prevence kriminality, počínaje členy Republikového výboru, přes obecní a krajské samosprávy až po nestátní neziskové organizace, vědecko-výzkumné organizace a podnikatelské subjekty. Inspiruje se také zahraničními strategiemi a pozitivními zkušenostmi. Uplatňuje proaktivní, koordinovaný, multidisciplinární přístup při řešení problémů.

To jsou východiska a **předpoklady k tomu, aby tato Strategie byla** v následujícím období 2016 až 2020 **úspěšná při plnění svých cílů a priorit**, kterými na strategické úrovni jsou:

1. Rozvoj systému prevence kriminality, posilování spolupráce, kompetencí a kapacit relevantních partnerů, rozšiřování prostoru pro působení dobrovolníků při zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku, s důrazem na využívání rovněž mezinárodní spolupráce a vědeckých poznatků.
2. Poskytování pomoci a poradenství obětem trestné činnosti se zvláštním zaměřením na skupiny zvláště zranitelných obětí a nadále pomoc a poradenství rozšiřovat a zkvalitňovat.
3. Při práci s pachateli zaměřením na narůstající problém kriminální recidivy, na účinnější resocializaci pachatelů a prevenci kriminality dětí a mládeže.
4. Uplatňování komplexního přístupu k řešení zvýšené kriminality v lokalitách, kde i její příčiny jsou hluboké a vícezdrojové (typicky sociálně vyloučené lokality).
5. Reakce na nové hrozby a trendy v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku a aplikace nových efektivních přístupů k jejich předcházení.

Priority i strategické a specifické cíle budou naplňovány konkrétními měřitelnými a vyhodnotitelnými úkoly, které budou součástí **navazujícího Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020**, jejichž plnění bude každoročně vládou monitorováno a vyhodnocováno a v případě potřeby též aktualizováno. Akční plán bude vládě ČR předložen ministrem vnitra do 30. června 2016.

Nezbytným předpokladem pro naplnění cílů Strategie je také **zajištění dostatečného a stabilního financování** systému prevence kriminality i jednotlivých dílčích aktivit a projektů.

Dne 22. října 2015 byl materiál rozeslán do připomínkového řízení všem členům a stálým účastníkům Výboru pro vnitřní bezpečnost (VVB) a Bezpečnostní rady státu (BRS), vedoucímu Úřadu vlády a dále ministryni práce a sociálních věcí, ministryni školství, mládeže a tělovýchovy, ministroví pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a místopředsedovi vlády pro vědu, výzkum a inovace. K materiálu bylo uplatněno 6 zásadních připomínek, které byly vypořádány.

Materiál byl projednán dne 18. ledna 2016 Bezpečnostní radou státu a je předkládán vládě s jejím doporučením. Materiál je vládě předkládán bez rozporů.